

Oslo, 2003-06-23

Det Kongelige Kultur- og Kirkedepartement
Postboks 8030 – Oslo Dep
0030 Oslo

Deres ref: 2003/1372/ME/ME1 CBU:elt

HØRING – UTKAST TIL ENDRINGER I ÅNDSVERKLOVEN M.M. SOM FØLGE AV EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDS DIREKTIV 2001/29.

Norsk Skuespillerforbund (NSF) har mottatt departementets utkast av 2. april d.å. til endring av Åndsverkloven som følge av innføring av det såkalte Infosoc-direktivet i Norsk rett.

Vi vil konsentrere vår høringsuttalelse om de av departementets forslag der vi ønsker endringer eller tillegg. Vi unnlater å kommentere der vi støtter departementets forslag.

Med først noen generelle kommentarer til lovens oppbygging.

For utøvende kunstnere er det vanskelig å finne frem til de deler av loven som omhandler deres rettigheter. Det er spredt i ulike lovbestemmelser, og vanskelig og forvirrende å finne frem. Det ville være ønskelig med et eget kapittel for utøvende kunstnere som definerte hva utøvende kunstnere er, og hvilke rettigheter som gjelder.

§ 2, 3. ledd. Fjerning av kriteriet ”fremføring utenfor det private området”

NSF er enig med flere høringsinstanser som har stilt seg kritisk til fjerning av kriteriet ”fremføring utenfor det private området” og erstattet dette med ”offentlig fremføring”. Vi råder med dette departementet til å gjeninnføre begrepet i lovteksten.

§§ 12a-12c) Privatkopieringsvederlag.

Generelt.

Det er naturlig nok denne paragrafen som omfattes av størst interesse av vår organisasjon. Vi forutsetter at omfanget av privatkopiering på vårt område vil tilta vesentlig i årene framover, i takt med at mulighetene for å laste ned og kopiere filmer vil øke. Vi ønsker en vederlagsordning som øker i takt med bruk. Blir det laget effektive kopisperrer som vesentlig begrenser mulighetene for privatkopiering og dermed reduserer vederlagets størrelse, er det en konsekvens vi må akseptere.

NSF er derfor sterk tilhenger av en privatrettslig vederlagsordning som kompensasjon for privatkopiering. Erfaringene med innkreving av kassetavgift til Staten, og bevilgningen til Kassetavgiftsfondet som var avhengig av årlig budsjettbehandling i Stortinget, var ikke tilfredsstillende. Prinsipielt mener vi at vederlag for privatkopiering skal reflektere den faktiske kopieringen som finner sted, og ikke være en mer vilkårlig sum på et statsbudsjett der bevilgning til kultur ofte er under sterkt press.

NSF kan heller ikke forstå at motstanden mot et slik vederlag skal være så massiv. Dette er en ordning som er innført i de andre Nordiske land, og det er sterke tradisjoner for at opphavsrettslovgivningen i disse landene følges tett ad. Svært mange andre europeiske land har innført slik avgift. Selv om produsenter av lagringsutstyr og lagringsmedier selvsagt ikke ønsker avgift og argumenterer med at mye av det som kopieres er ikke-vernet materiale, er det ikke vanskelig å argumentere for at vederlag for privatkopiering er et berettiget krav. Vi tror heller ikke brukerne vil reagere på en avgift. Det burde ikke være vanskelig å skjønne, og blir ofte dokumentert og kommentert i pressen, at både produsenter og kunstnere taper på privatkopiering. NSF deltar gjerne aktivt i en holdningskampanje overfor brukerne for å synliggjøre dette.

Vi henviser ellers til NORWACOs dokumentasjon av omfanget av privat kopiering.

§ 12a.

NSF støtter NORWACOs forslag til tilføyelser i §§ 12 a og b:

” Den som i ervervsøyemed produserer eller innfører lagringsmedier *og teknisk utstyr som er egnet til, og primært utnyttes til å lagre/gjengi eller fremstille eksemplarer av åndsverk....*”

NSF er opptatt av at mye av avspilling og kopiering som vil skje fremover vil foregå som direkte nedlasting på pc'ens harddisk, og ikke om CD-plater. Vi mener derfor det er viktig, og berettiget, at det også kreves avgift på opptaksutstyr, så vel som lagringsmedier. Dersom det ikke tas høyde for dette nå, lager en ikke en lov som er rettet mot fremtidens teknologi.

Slik NORWACO's forslag er formulert er det teknologinøytralt, og bransjen og rettighetshaverorganisasjonene kan finne fram til pragmatiske løsninger og fastsette vederlagssatser for det utstyr som brukes mest til privat kopiering.

§ 12c)

Når det gjelder oppkreving av vederlag, er vi enige i forslaget i lovteksten om at en sentral organisasjon kan foreta oppkreving. Både NORWACO og KOPINOR vil være i stand til dette. NSF støtter NORWACO som oppkreivingsinstans, som en organisasjon vi er vant til å forholde oss til.

Fordeling av vederlag skal skje gjennom forskrift. Her ønsker vi imidlertid å si fra at NSF har et ønske om å fordele den individuelle del av vederlaget, slik vi har tradisjon for når det gjelder de vederlag som nå innkreves av NORWACO som følge av filmavtalen.

Når det gjelder avgiftsnivået, er det viktig at organisasjonene blir hørt før dette fastsettes gjennom forskrift.

Individuell og kollektiv andel.

Som i vår uttalelse i 2001, ønsker NSF at 50 % av vederlaget skal være et kollektivt vederlag.. Som departementet selv anfører er det mye av kopiering som skjer på internett som ikke kan registreres og tilbakeføres til den individuelle utøver. At den kollektive andelen bør være 50% er begrunnet i et ønske om å opprettholde et sterkt kulturfond. NSF støtter ikke NORWACO's forslag om at den kollektive andelen skal fordeles på organisasjonene.

Vi har tradisjon i Norge for at en andel av kompensasjon for privatkopiering – tidligere gjennom kassetavgiften – skal forvaltes av et kulturfond, som gjennom søknader gir støtte til gode kulturformål. Et slikt fond stimulerer til tverrfaglighet, gir mulighet til å støtte smale uttrykk, gir produksjonsstøtte til kunstnere med de beste prosjekter. Kassetavgiftsfondet, nå Fond for lyd og bilde, har fungert/fungerer som et svært viktig produksjonsfond for ny norsk scenekunst. Dersom Fond for lyd og bilde blir nedlagt og den kollektive andelen blir fordelt på organisasjonene slik NORWACO foreslår, vil dette være svært alvorlig for den frie scenekunsten og for de frie sceniske grupper, som har mottatt en viktig del av produksjonsstøtten fra disse fondene.

§ 14. Avtalelisens for bruk av verk i institusjoner, ervervsvirksomheter, etc.

NSF støtter her NORWACO's forslag om at bestemmelsene i § 14 bør utvides til å omfatte opptak av kringkastingsprogram.

§ 30a) Avtalelisens for utnyttelse av kringkastingsarkiv.

Dette er et av de vanskeligste punktene i høringsutkastet. Det var de nordiske land, som har tradisjon for inngåelse av avtalelisenser, som gikk sterkt inn for at direktivet skulle åpne for bruk av slik lisens. Dette for å unngå bruk av tvangslisens, som ville være en enda dårligere løsning.

Når nå dette forslaget er kommet, er det likevel ikke uten problem.

Etter vår mening gir departementets forslag for generelle og vide rammer og griper således for sterkt inn i eneretten.

Det står ikke noe i lovteksten om hensikten med innføring av avtalelisens for kringkasterne. Vi mener det bør presiseres at det ligger særlige kulturhensyn bak innføring av slik lisens – nemlig ønske om at visning av de kulturskatter som ligger hos kringkasterne skal bli vist uten for tungvinte klareringsprosedyrer. Formålet med avtalelisens må ikke være at kringkasterne skal kunne utnytte arkivmateriale kommersielt på dårligere vilkår enn de før inngåtte individuelle avtaler.

Når det gjelder visning av repriser, er det bestemmelser om slik visning i de fleste avtaler inngått med skuespillere. NSF mener det bør presiseres at reprisevilkår, som er fastsatt i kontrakt, vil være omfattet av alminnelig kontraktsrett. Kringkasterne må ha de medvirkendes godkjennelse dersom de ønsker å klarere gamle gjenutsendelser på nye vilkår. Organisasjonene kan være klareringsinstans.

NSF mener videre at det er viktig at avtalelisensen bare gjelder utnyttelse av hele program. Det er en tendens til sammensetning av ”programsnutter” der utøveren har liten kontroll over i hvilken sammenheng de blir brukt. Vi mener også at det bare skal gjelde kringkastingsseksjonenes egenproduserte program.

Et annet svært viktig poeng for oss er at den enkelte organisasjonen må være forhandlingspart, ikke en sammensatt organisasjon som f.eks. NORWACO. Vi ønsker ikke å gi fra oss forhandlingsretten. Vi ser det derimot som naturlig at NORWACO innkrever vederlagene, for så å fordele det til organisasjonene.

Når det gjelder den individuelle fordeling av vederlag, har NSF tradisjon og system for å foreta en slik fordeling. Dersom vi skal fordele disse vederlagene, må vi få kompensert for det merarbeidet koster for organisasjonen.

Vi er fornøyd med at departementet har fått med at avtalelisens ikke gjelder dersom opphavsmannen har nedlagt forbud mot bruk av verket.

§ 38a.

Når det gjelder hvilke organisasjoner som skal defineres som ”*organisasjon på området representerer en vesentlig del av opphavsmennene til de verk som brukes i Norge*”, mener NSF at dette må gjelde grunnorganisasjonene og ikke paraplyorganisasjoner. I den grad andre bestemmelser i lovutkastet fastsetter noe annet, må dette også reflekteres i disse bestemmelsene.

§ 53b., 2. og 3. ledd: Vern for tekniske beskyttelsessystemer og elektronisk rettighetsinformasjon.

Etter møtet i Opphavsrettsforeningen ble det påpekt at det i direktivets artikkel 6.4. forutsetter at problemstillinger omkring vern for tekniske beskyttelsesmidler og elektronisk rettighetsinformasjon skal søkes løst mellom partene gjennom ”frivillige tiltak, herunder avtaler mellom rettighetshaverne og andre berørte parter, som skal ”treffe hensiktsmessige tiltak” for dem som skal benytte lånereglene.

Departementets forslag har utelatt å nevne frivillige tiltak. Vi støtter NORWACO i ønsket om å finne en løsning på linje med direktivets forslag, og med ordlyden danskene har fått med i loven.

Avslutningsvis vil vi nevne at vi selvsagt er fornøyd med den utvidelsen av utøvende kunstneres rettigheter som ligger i lovforslaget.

Med vennlig hilsen

Agnete G. Haaland
Forbundsleder
Sign.

Kirsti Camerer
Daglig leder